

Όψεις Βυζαντίου... στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ηγουμενίτσας

Το φυλλάδιο αυτό είναι του/της.....
που επισκέφθηκε το Αρχαιολογικό Μουσείο Ηγουμενίτσας στις.....

Το φυλλάδιο που κρατάς στα χέρια σου σχεδιάστηκε για να σε βοηθήσει
να γνωρίσεις καλύτερα τα βυζαντινά αντικείμενα που φιλοξενούνται
στη μόνιμη έκθεση του Αρχαιολογικού Μουσείου Ηγουμενίτσας.

Όψεις Βυζαντίου...

στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ηγουμενίτσας

Εφορεία Αρχαιοτήτων Θεσπρωτίας
Κύπρου 68, 461 00 Ηγουμενίτσα, e-mail: efathe@culture.gr

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ

28ης Οκτωβρίου 2, 461 00 Ηγουμενίτσα, 2665.0.21417, 28539
www.igoumenitsamuseum.gr

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ
ARCHAEOLOGICAL MUSEUM OF IGOUMENITSA

Επιμέλεια:

Ιωάννης Χουλιαράς, αρχαιολόγος-προϊστάμενος ΕΦΑ Θεσπρωτίας

Κείμενα:

Δήμητρα Δρόσου, αρχαιολόγος

Θεοδώρα Λάζου, ιστορικός-αρχαιολόγος

Σχεδιασμός εντύπου:

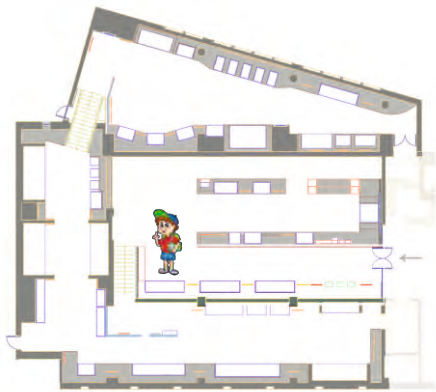
Θεοδώρα Λάζου, ιστορικός-αρχαιολόγος

Χρονολογική διαίρεση βυζαντινής ιστορίας

Οι σημαντικότερες θέσεις βυζαντινής περιόδου στη Θεσσαλία

Στο τέλος του διαδρόμου της πρώτης αίθουσας παρουσιάζονται ευρήματα από τη ρωμαϊκή και βυζαντινή εποχή.

☞ Παρατήρησε το χρονολόγιο και τον χάρτη στο βάθος της προθήκης.

- ✎ Ποια είναι τα πιο σημαντικά γεγονότα που αναφέρονται;
- ✎ Που εντοπίζονται οι βυζαντινοί οικισμοί και πόλεις στον χάρτη;
- ✎ Γιατί πιστεύεις ότι επιλέγουν αυτές τις περιοχές για εγκατάσταση;

.....

.....

.....

.....

☞ Παρατήρησε την προθήκη με τα αντικείμενα που χρονολογούνται στους βυζαντινούς χρόνους.

✎ Από τι υλικά είναι κατασκευασμένα;

.....

.....

✎ Πόσα σχήματα αγγείων μπορείς να αναγνωρίσεις;

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

☞ Στη διπλανή προθήκη παρουσιάζονται αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν οι Ρωμαίοι, πριν τους Βυζαντινούς.

✎ Μπορείς να εντοπίσεις διαφορές και ομοιότητες;

.....

.....

.....

☞ Βρείτε το αντικείμενο με τη λεζάντα: «Πήλινο εφυσωμένο πινάκιο (πιάτο με επίστρωση γυαλιού) κωνσταντινουπολίτικου εργαστηρίου με παράσταση γρύπα 9^{ος} - 11^{ος} αι. μ.Χ. Ντόλιανη».

✎ Σε ποιο αντικείμενο αντιστοιχεί;.....

✎ Τι πληροφορίες παίρνουμε για το συγκεκριμένο αντικείμενο;.....

.....

.....

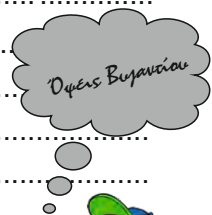
✎ Είναι ένα συνηθισμένο και καθημερινό αντικείμενο ή ξεχωριστό και πολυτελές;.....
Γιατί;.....

✎ Μπορείς να φανταστείς σε ποιον ανήκε ή ποια μπορεί να είναι η ιστορία του;.....

.....

.....

.....

Πρώτη Αίθουσα-Ενότητα II
Οικισμοί ιστορικών χρόνων. Ντόλιανη:
Μια περίπτωση διαχρονικής κατοίκησης

Στην ίδια αίθουσα, παρουσιάζονται αντιπροσωπευτικά αντικείμενα από τις πιο σημαντικές αρχαίες πόλεις της Θεσπρωτίας. Μία από αυτές, η **Ντόλιανη**, κατοικήθηκε από την αρχαία εποχή μέχρι τα νεότερα χρόνια.

Παρατήρησε με προσοχή τα αντικείμενα στην προθήκη που είναι αφιερωμένη στην **Ντόλιανη**.

Μπορείς να σκεφτείς πως οι αρχαιολόγοι κατάλαβαν ποια είναι αρχαία και ποια βυζαντινά;.....

Εντόπισε τα αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν οι βυζαντινοί κάτοικοι της πόλης. Είναι αντικείμενα προσωπικά ή χρησιμοποιούνταν για οικιακές ή άλλες ασχολίες;.....

Ποιο σου προκαλεί το μεγαλύτερο ενδιαφέρον; Γιατί;.....

Κάποιο ή κάποια από αυτά μοιάζουν με αντικείμενα που χρησιμοποιούμε σήμερα;.....

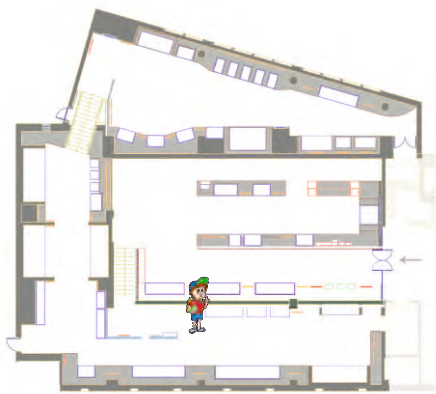
Παρατήρησε και σημείωσε τα υλικά που έχουν χρησιμοποιηθεί για την κατασκευή τους;.....

1.....2.....
3.....4.....

Όφεις Βυζαντίου

Ο **χάλκινος φόλλις** ήταν νόμισμα πολύ μικρής αξίας που χρησίμευε για τις καθημερινές συναλλαγές των Βυζαντινών. 288 φόλλεις αντιστοιχούσαν σε ένα νόμισμα. Παρά τη μικρή του αξία, ήταν σε μεγάλη χρήση, καθώς ήταν το νόμισμα των φτωχών: ένας εργάτης στην πόλη κέρδιζε μόνο 15-16 φόλλεις σε μια μέρα, ενώ ένας αγρότης μόνο 12.

Τι μπορούσε να αγοράσει κανείς με έναν χάλκινο φόλλι;
Αρκούσε για να αγοράσει μια φραντζόλα ψωμί.

Σταμάτησε να χρησιμοποιείται στα **τέλη του 11^{ου} αιώνα μ.Χ.**

Ανεβαίνοντας τις σκάλες, στην αίθουσα που ακολουθεί παρουσιάζονται **πτυχές από τη δημόσια ζωή** των αρχαίων.

Στην πρώτη μεγάλη προθήκη παρουσιάζονται αρχαία, ρωμαϊκά και βυζαντινά νομίσματα που βρέθηκαν στη Θεσπρωτία και χρησιμοποιούνταν από τους κατοίκους για τις εμπορικές τους συναλλαγές.

Εντόπισε τα βυζαντινά νομίσματα.

Από τι μέταλλο είναι κατασκευασμένα τα περισσότερα;.....

Παρατήρησε τα νομίσματα με αριθμό 1, 3 και 4. Στη μία τους πλευρά έχουν την παράσταση ενός αυτοκράτορα. Μπορείς να τον αναγνωρίσεις; Πότε χρονολογούνται;

Νόμισμα αρ. 1.....

Νόμισμα αρ. 3.....

Νόμισμα αρ. 4.....

Χρονολογούνται στον..... αιώνα μ.Χ.

Γιατί πιστεύεις ότι οι αυτοκράτορες επέλεξαν να απεικονίζουν τη μορφή τους στα νομίσματα;.....

Μπορείς να εντοπίσεις στην προθήκη τον χάλκινο φόλλι του Αυτοκράτορα Ιουστίνου και να σημειώσεις τι παράσταση έχει;

Μπορείς να εντοπίσεις νομίσματα που αντιστοιχούν σε «μισό φόλλι»; Τι παράσταση έχουν;.....

Στα **τέλη του 10^{ου} αιώνα** το νόμισμα άλλαξε εμφάνιση: το παραδοσιακό μικρό, χοντρό και συμπαγές νόμισμα έγινε λεπτό σε πάχος και απλωμένο σε μέγεθος. Αργότερα, **μέσα στον 11^ο αιώνα**, άλλαξε κι άλλο: δεν ήταν πια επίπεδο αλλά έγινε κοίλο, «**σκυφωτό**».

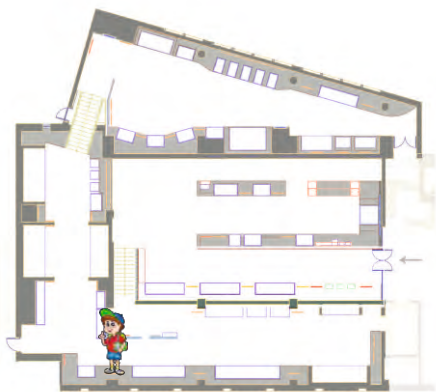
Μπορείς να εντοπίσεις το χάλκινο σκυφωτό νόμισμα του Δεσποτάτου της Ηπείρου; Τι παράσταση έχει και πότε χρονολογείται;.....

Έχεις περισσότερη περιέργεια για τα νομίσματα; Αφιέρωσε λίγο από τον χρόνο σου για να παρατηρήσεις τα αρχαία και ρωμαϊκά νομίσματα. Σε τι διαφέρουν από τα βυζαντινά;.....

Όψεις Βυζαντίου

Η περιήγηση στη δεύτερη αίθουσα ολοκληρώνεται με την παρουσίαση αντικειμένων που έχουν βρεθεί σε χώρους λατρείας και τις σταδιακές αλλαγές στις θρησκευτικές πρακτικές με το πέρασμα στα βυζαντινά χρόνια. Από τα αρχαία μέχρι τα βυζαντινά χρόνια, οι άνθρωποι απεικόνιζαν τους θεούς και τα σύμβολά τους σε κάθε λογής αντικείμενα της καθημερινής ζωής. Η συνήθεια αυτή φανερώνει την επιθυμία τους για διαρκή παρουσία των θεών στην καθημερινότητά τους, γεγονός που τους έκανε να νοιώθουν ασφάλεια.

✎ Εντόπισε την προθήκη «Εκφράζοντας το θρησκευτικό συναίσθημα» στο βάθος της αίθουσας.

✎ Παρατήρησε τα τρία λυχνάρια της προθήκης. Τι παραστάσεις έχουν;.....

✎ Ποιο είναι το πιο διαδεδομένο και αγαπημένο σύμβολο των βυζαντινών;.....

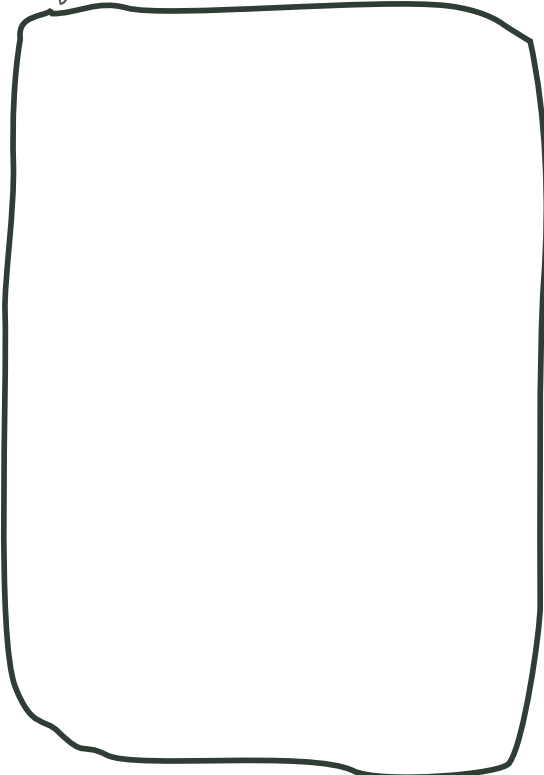
✎ Στην ίδια προθήκη υπάρχουν τρεις μεταλλικοί σταυροί. Από τι μέταλλο έχουν κατασκευαστεί; Ποια νομίζεις ότι ήταν η χρήση τους; Έχεις και εσύ κάποιον αντίστοιχο σταυρό;.....

✎ Τα σχέδια των σταυρών είναι διαφορετικά μεταξύ τους. Φαντάσου και σχεδίασε εδώ το δικό σου μοναδικό σχέδιο!!

 σχεδίασε εδώ

Προχώρησε στην επόμενη αίθουσα. Εδώ παρουσιάζεται η ιδιωτική ζωή των ανθρώπων: τα εργαλεία τους, οι ασχολίες, τα παιχνίδια, τα αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν στην καθημερινή τους ζωή. Στο βάθος της αίθουσας θα συναντήσεις την ενότητα **Καλλωπισμός και Ένδυση** και τις προθήκες που παρουσιάζουν κοσμήματα από την ελληνιστική εποχή, τους ρωμαϊκούς χρόνους και τη βυζαντινή περίοδο.

 Εντόπισε την προθήκη που φιλοξενεί τα κοσμήματα των βυζαντινών χρόνων.

 Πόσα διαφορετικά είδη κοσμημάτων μπορείς να αναγνωρίσεις;

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....

 Πιστεύεις ότι τα συγκεκριμένα κοσμήματα τα φορούσαν γυναίκες ή άνδρες;.....

 Από τι υλικά είναι κατασκευασμένα;

- 1.....
- 2.....
- 3.....

 Παρατήρησε την προθήκη. Μία περόνη (καρφίτσα) δεν είναι μεταλλική. Μπορείς να την εντοπίσεις και να καταλάβεις από τι υλικό έχει κατασκευαστεί;.....

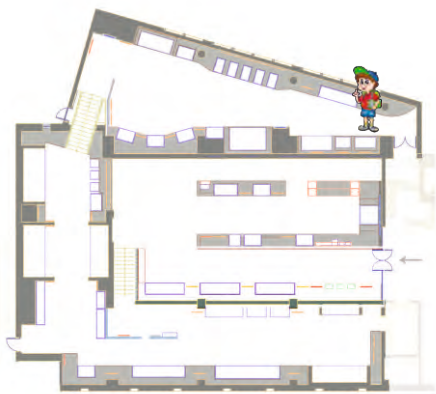
 Θα μπορούσαμε σήμερα να φορέσουμε κάποια από αυτά τα κοσμήματα; Ποια;.....

 Αν συγκρίνεις τα βυζαντινά κοσμήματα με αυτά που φορούσαν στη ρωμαϊκή εποχή και τους αρχαίους χρόνους, βρίσκεις ομοιότητες και διαφορές;.....

 Σχεδίασε και εσύ ένα βυζαντινό κόσμημα τόσο όμορφο που να ταιριάζει σε αυτοκράτορα!!

Όψεις Βυζαντίου

Ανέβα τις σκάλες για να φτάσεις στην τελευταία αίθουσα του μουσείου που είναι αφιερωμένη στα **ταφικά έθιμα**, στον τρόπο δηλαδή που οι άνθρωποι κάθε εποχής αποχαιρετούσαν τους αγαπημένους τους που έφευγαν από τη ζωή. Σε αυτή την αίθουσα υπάρχουν αντικείμενα που βρέθηκαν σε τάφους φτωχών αλλά και πλούσιων κατοίκων της Θεσπρωτίας, από τους αρχαίους χρόνους, τη ρωμαϊκή περίοδο και τα βυζαντινά χρόνια.

✎ Ξέρεις γιατί στα βυζαντινά χρόνια τα νεκροταφεία ονομάζονται κοιμητήρια;

☞ Στο βάθος της αίθουσας μπορείς να δεις τους ρωμαϊκούς και βυζαντινούς τάφους. Στην προθήκη «Μια νεκρόπολη της βυζαντινής περιόδου» παρουσιάζεται ένας τάφος του 10^{ου}~11^{ου} αιώνα μ.Χ. από την περιοχή της Κορύτιανης.

✎ Πώς είναι κατασκευασμένος ο τάφος;.....

✎ Οι αρχαιολόγοι ονομάζουν αυτούς τους τάφους «κιβωτιόσχημους». Γιατί;.....

✎ Μπορείς να καταλάβεις αν ο σκελετός του τάφου ανήκε σε άνδρα ή γυναίκα; Αιτιολόγησε την απάντησή σου.....

✎ Αναγνωρίζεις τα αντικείμενα που συνόδευαν τον νεκρό;.....

☞ Πριν φύγεις διάβασε το κείμενο και δες τη φωτογραφία από το νεκροταφείο που βρέθηκε ο συγκεκριμένος τάφος για να μάθεις περισσότερες πληροφορίες για τη ζωή εκείνων των ανθρώπων.

Αυτή ήταν μια σύντομη ματιά στον κόσμο των βυζαντινών κατοίκων της Θεσπρωτίας. Συνάντησες καθημερινά αντικείμενα, νομίσματα και κοσμήματα. Έμαθες ποια υλικά χρησιμοποιούσαν και ποιες παραστάσεις αγαπούσαν. Τα σύγκρινες με αντίστοιχα αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν οι άνθρωποι σε προηγούμενες περιόδους, στα αρχαία και ρωμαϊκά χρόνια. Γνώρισες τον τρόπο με τον οποίο αποχαιρετούσαν τα αγαπημένα τους πρόσωπα.

Σε περιμένουμε να επισκεφτείς ξανά το Μουσείο και να γνωρίσεις ακόμη περισσότερα για τον τρόπο που ζούσαν, σκέφτονταν και δημιουργούσαν οι άνθρωποι περασμένων εποχών.

